

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Henrici Canisi[i] Noviomagi, Belgæ, Jn Academia
Ingolstadiensi SS. Canonum Profess. Ordinarii & Primarii,
Opera Quæ De Ivre Canonico Reliqvit**

Canisius, Heinrich

Coloniae Agrippinae, 1662

In Tit. XXIX. De Clerico Per Saltum Promoto.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62169](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62169)

IN TIT. XXVII. DE CLERICO EXCOMMUNICATO, DEPOSITO,
VEL INTERDICTO MINISTRANTE.

SUMMARIÆ.

1. Clericus excommunicatus ministrans qualiter puniatur.
2. Et quid si minori tantum excommunicationi sit obnoxius.

Arguuntur deinceps vitia, quæ Clerici peculiariter committunt circa sacros ordines & eorum ministeria: ut si quis Clericus, sciens (nam si id ignoranter agat, & non sit crassa vel supina & erronea ignorantia, sed probabilis, minus est periculi, *c. Apostolica 9. & cap. illud 5. hoc tit.* juxta illud, *Misericordiam merui, quia ignorans feci*) se censura aliqua Ecclesiastica sive excommunicationis, sive suspensionis, sive interdicti implicatum esse, manus sui Ordinis, quo iniunctus est, præsumat exequi, irregularitatis poenam incurrit, *cap. Medicinalis De sent. excommunic. lib. 6. d. c. Apostolica, Gloss. in cap. Clerici 3. ad V. moniti hoc tit.* Quinimodò excommunicatus, si pergat rem divinam facere, & ab officio deponitur & bene-

ficio, *d. cap. Clerici d. c. Fratemitatis, d. cap. Illud hoc tit.* ubi punitur, qui per solum tumorem acceperat se à superiori fuisse excommunicatum. Porro si ne sic quidem monitus desistat, modis omnibus excommunicatus curia seculari traditur, ut vadat in exilium, *cap. Si quis presbyter 2. hoc tit. †* Sed prædicta accipienda sunt de majori excommunicatione: nam si tale quid faciat, qui minori tantum est obnoxius, & quam mortale peccatum secum adducit, licet graviter peccet, ut textus ait, nullius tamen irregularitatis notam incurrit, *cap. Si celebrat fin. hoc tit.* Ratio diversitatis, quod minor excommunicatio, quamvis reddat quempiam incapacem Sacramentorum, non efficiat tamen idoneum ministrum. Et hoc est, quod ait Pont. in *c. Quasitum sup. De cohabit. Cleric. & mulier.* quod mortaliter peccantes, ut fornicarii, quamvis quoad seipsos, non tamen quoad alios sint suspensi, quibus ob id Sacramenta possunt administrare, nisi peccatum penitus sit notorium, sive per sententiam, sive per confessionem, sive per rei evidentiam, ut jam non sit locus tergiversationi.

IN TIT. XXVIII. DE CLERICO NON ORDINATO MINISTRANTE.

Canif. lib. 1. tit. 7. §. 20.

Peccant etiam illi, qui ordinis alicujus ministerium audent exercere, quo non sunt insigniti: ut si simplici tonsurâ, qui primus est Clericorum character, *cap. fin. De Clerico conjug. vel minoribus ordinibus tantum imbutus, functionem Diaconi vel sacerdotis subeat: proinde*

efficitur irregularis, deinde repellitur à susceptione illius ordinis, cujus ministerium interceptum, *cap. 1. & 2. hoc tit.* ubi textus tamen addit, quod misericorditer beneficium ipsi relinquatur, nec cum opprobrio totius ordinis ad secularia cogatur redire.

IN TIT. XXIX. DE CLERICO PER SALTUM PROMOTO.

Canif. d. lib. 1. tit. 9.

Pari vitio laborat, qui per saltum promovetur, hoc est, prætermisso priori Ordine, vel etiam simplici tonsura, Ordinem suscipit digniorem: ut si Subdiaconus fiat immediatè Sacerdos. Quisquis enim hoc facit, constitutionem Ecclesiæ violat, qua jubetur Clericus non nisi gradatim Ordines suscipere, id est, ut insigniti

tonsura primò fiant Ostiarii, Lectores, Exorcistæ, Acolyti (quod uno die fieri potest, *c. 2. h. tit. seq.*) deinde Subdiaconi, Diaconi & Sacerdotes, *cap. Illud nos c. In singulis 77. dist.* idque distincto ac præfinito a tatis tempore, *Conc. Trid. Sess. 27. cap. 12. de reform.* corrigens hac in parte antiquos Canones & *Clement. quæ incipit Generalem, De arate*

VIII 3

& qua-

qualit̄ proficiend Quilibet ergo perperam affecta-
to compendio ad altiores Ordines contendit, &
quidem si sciens id faciat, ad instar ministri non
ordinati deponetur, nec ulterius promovebitur:

si vero ignorans & supine negligens, non nisi
post peractam pœnitentiam, & suppleto, qui de-
est, Ordine divinis ministeriis potest operam da-
re, c. *unicuique hoc tit.* Concil. Trid. d. *l. c. 14.*

IN TIT. XXX. DE EO QUI FURTIVE ORDINEM SVSCEPIT.

Canil. *ibidem.*

Iure cautum est, ut sacri Ordines nemini con-
ferantur, nisi sedula prius inquisitio de aetate,
moribus, scientia ipsius sit facta, c. *Cum in cun-*
ctis 7. sup. De elect. Clement. *Cum Ecclesia De aetate &*
qualit̄ proficiend Proinde si quis clam & furtim irre-
pat, id est, non examinatus, nec admissus, saltem
ad illum Ordinem, sed sine scitu Episcopi, aut
etiam contra ipsius præceptum aliis permixtus
ordinetur, vel etiam si minores Ordines & sub-
diaconatum uno die suscipiat, c. *2. hoc tit.* cā ratio-
ne punitur, ut Ordinis sic furtim suscepti mini-
sterium exercere non possit, nisi cæteris paribus,
post peractam pœnitentiam, & præ viam Episco-

pi dispensationem, c. *Veniens hoc tit.* Qui Episco-
pus si forte, uti subinde fit, sub pœna excommu-
nicationis alicui mander, ne hunc aut illum Or-
dinem hoc vel illo modo suscipiat, & ille, eo non
obstante, furtive id faciat, suo facto excommu-
nicationem incurrens, jam nemo nisi solus Pon-
tifex dispensabit, cap. *3. hoc tit.* Nisi fortassis Reli-
gionem ingrediatur, ubi si pie & sapienter vixe-
rit, eo casu dispensatio committitur Episcopo, d.
cap. *3. vel etiam Abbati, qui præest Monasterio, d.*
c. *1. ut aimirum alteruter istorum vel ambobaci-*
ant ei potestatem rebus divinis incumbendi.

IN TIT. XXXI. DE EXCESSIBUS PRÆLATORUM ET SVBDITORVM.

SUMMARI A.

1. *Excessus Prælatorum erga subditos qui.*
2. *Et contra subditorum erga Prælatos & superiores.*

Hactenus de vitiis, quæ Clero sunt peculia-
ria & communia: nunc de illis agit, quæ
Prælati sunt propria. Qui imprimis si sub-
ditos suos vel alios improbis & immodicis exa-
ctionibus onerare præsumant, eujuscumque tan-
dem sint gradus, graviter & ad exemplum terro-
ris puniuntur, ut ait textus in cap. *Nimis iniqua &*
cap. Nimis prava hoc tit. Quinimò subditis, dum ta-
le onus petunt, & privilegia violant, liberum est
illud denegare, cap. *Sanè 5. cap. Cum ad quorundam*
7. hoc tit. ubi sub finem addit textus, quod senten-
tia excommunicationis nullius sit momenti, per
quam fortè Prælatus rigidus exactor justè deneg-
antem studet compellere.

Alium excessum committunt Prælati, si per-
peram utantur potestate suâ: veluti si beneficia
sibi comparent vel usurpent, cap. *Ad aures cap. Illud*
etiam 6. hoc tit. & non aliis, ut oportet, eo quod
inter dantem & accipientem debeat esse diffe-

rentia, cap. *fin sup. De institut.* ipsaque Ecclesia pro
cultu suo diversos requirat ministros; aut etiam
si alius quidem conferant, sed personis indignis, r.
g. homicidæ vel forgeratori publico; quo casu
collatio debet cassari, actum demùm alteri ido-
neo beneficium concedi: nam si secus faciat col-
lator, pro illa vice carebit conferendi potestate,
cap. *Inter dilectos 11. hoc tit.* Peccant & Prælati, si
perperam aliena curantes, rebus sese immisceant
ad se non pertinentibus: veluti si Abbas, vel alius
inferior, cui hoc speciali privilegio non est con-
cessum, de matrimonio cognoscere velit, vel
Ecclesias unire, id est, ex duabus unam facere, in-
dulgenciam concedere; breviter si illa velit face-
re: quæ peculiariter ad munus Episcopi spectant,
c. *Sicut unire 8. cap. Accedentibus 12. hoc tit.* Postremò
Episcopus deponitur, qui per actum superstitiono-
sum, id est, iudicium ferri candentis homicidio
præstitit auctoritatem, c. *Ex literis 10. hoc tit.*

Cæterum ex aduerso fit, ut subditi frequenter
per excessum vel defectum peccent, uti videre
est in cap. *Gravem 15. in c. Quam sit 9. & in c. Clerici*
4. hoc tit. ubi partim suspenduntur, partim tam-
quam membra putrida abscinduntur, qui vel con-